

In memoriam

**Prof. RNDr.
Stanislav Obr, DrSc.
(1913 – 2005)**

Dne 3. října 2005 jsme se rozloučili s člověkem, který nám byl velmi blízký a nesmazatelně se zapsal do našeho života.

Rodák z Vysočiny (Daňkovice 7. 5. 1913) se ve složitých sociálních a hospodářských podmínkách dostal ke studiu na přírodovědecké fakultě MU v Brně v roce 1937, ukončit jej však mohl až po válce v roce 1948 (RNDr). Zvolil si studium zoologie a to skupinu drobného hmyzu – pisivky (Psocoptera), na něž se zaměřil ve své vědecké práci. Brzy se ukázalo, že se jedná o hmyz v přírodě sice běžný, ale také hospodářsky významný. Pisivky často zamořovaly sklady potravin, nábytku, knihoven a archivů a profesor Obr byl až do důchodového věku oslovován jako expert na tuto problematiku. Na základě souboru prací o pisivkách se řádně habilitoval v roce 1952.

Protože zoologický ústav byl vědecky zaměřen na vodní faunu, zapracoval se profesor Obr do další skupiny hmyzu – chrostíci (Trichoptera) a zároveň se začal zajímat hlouběji o hydrobiologii v širším měřítku. Publikace s touto tematikou byly podkla-

dem pro získání akademických titulů CSc. (1958), DrSc. (1965) a vysokoškolský profesor (1966).

V letech 1959-1970 byl vedoucím katedry zoologie a antropologie. Po celou dobu svého působení v této funkci usiloval a později realizoval vznik nových zoologických disciplín. Ačkoliv nebyl politicky organizován, cílevědomým a taktickým jednáním postupně získával kvalitní odborné pracovníky, prostory a potřebné vybavení. Tak byla zavedena výuka fyziologie živočichů (později samostatná katedra), byla posíleny obory entomologie, parazitologie, hydrobiologie a systematické zoologie. Nové prvky v pedagogické a odborné práci zaujaly stovky studentů učitelského i odborného studia tak, že se jí dodnes věnují a vynikli i na mezinárodní úrovni.

Jako obratný organisátor dovedl nekonfliktně vést tým spolupracovníků ve vědeckovýzkumných úkolech, jejichž výsledky byly směřovány do praxe, např. do celostátního mapování a registrace kvality vody v tocích tehdejšího Československa (Státní výzkum 1955-1965) podle biologických indikátorů.

Všeobecně známými se staly jeho studie z řeky Oravy v době před a po výstavbě Oravské přehrady. Práce o strukturních změnách fauny dna Oravy, postupně po 10 a 22 letech trvání údolní nádrže byly ve své době ojedinělé v celosvětovém měřítku.

Přestože profesor Obr trávil většinu času na fakultě, věnoval se také spolkové a veřejné přednáškové činnosti a angažoval se ve vědeckých společnostech. Stál také při zrodu Československé limnologické společnosti. Dbal rovněž na pedagogický a vědecký růst mladých pracovníků katedry. Na rozdíl od starší garnitury akademické obce, že „adepti je pro vyšší gradus ještě příliš mlád“, zastával názor, že rozhodující je publikační činnost a výsledky ve výuce.

Profesor Obr byl člověk tichý, mírný, ale neoblomný. Nevyvolával stresové situace, byl-li však do nich vtažen, ze svého neustoupil. Proto byl také v roce 1970 odvolán z funkce vedoucího katedry, měl omezenou výuku a byl poštěn také finančně. Přesto v nezdravém ovzduší nového vedení katedry vytrval až do odchodu do důchodu v roce

1978. Ani poté nezaháel a věnoval se odborné práci.

Při příležitosti 80. narozenin byl oceněn Zlatou medailí MU. Když oslavoval své devadesáté narozeniny, byl to stále ten čilý člověk britkého humoru s jiskrou v oku i když již neměl po boku svoji obětavou a milou manželku, která mu byla vždy spolehlivou oporou. A takového si ho chceme stále připomínat.

F. KUBÍČEK, V. OPRAVILOVÁ

Za profesorem Leonidem Ochrymčukem (1929 – 2005)

Dne 24. srpna 2005 zemřel ve věku 76 let akademický malíř Leonid Ochrymčuk, profesor malby na katedře výtvarné výchovy Pedagogické fakulty Masarykovy univerzity v Brně. Patřil k výrazným osobnostem brněnského kulturního života, a to jak svou uměleckou tvorbou, tak mimořádným smyslem pro práci s mládeží a s dětmi. Pozoruhodné je, že jeho pedagogické nadání, které se osvědčilo zejména v přípravě budoucích učitelů výtvarné výchovy na základních a středních školách, plně korespondovalo s jeho vlastní uměleckou praxí.

Narodil se 19. 5. 1929 v Brně a od roku 1948 studoval na Pedagogické fakultě v Brně obor výtvarná výchova, dějepis, občanská nauka. Už v červnu roku 1951 získal učitelskou způsobilost pro druhý stupeň a začal vyučovat na střední škole v Lednici, kde také realizoval samostatnou výstavu. Avšak 1. září 1952 se objevuje v Břeclavi na škole pro mládež vyžadující zvláštní péči a zabývá se defektologií (aprobaci obdržel roku 1954). Již předtím složil na Pedagogické fakultě v Brně státní závěrečnou zkoušku a získal vysokoškolskou kvalifikaci v učitelské specializaci pro šestý až jedenáctý postupný ročník i titul promovány pedagog (24. června 1953) a 1. září 1954 se stal odborným asistentem ve Výzkumném ústavu pedagogickém v Brně. Ale zatímco si odbýval dvouletou vojenskou prezenční službu, byl Výzkumný ústav pedagogický zrušen a Ochrymčuk začal od 20. prosince

1958 vyučovat na ZDŠ při fakultní nemocnici v Brně. Pravidelně spolupracoval s dětským oddělením psychiatrické léčebny v Brně-Černovicích, kde zkoumal možnosti a způsoby arteterapie. Právě tam promýšlel vliv umění na psychicky narušené děti. To usměrnilo i jeho umělecký styl, který vykrystalizoval v šedesátých letech. Tehdy již cílevědomě sledoval a zobrazoval svět strojů a moderní civilizace, svět odložených předmětů (objets trouvés), banálních věcí, které asamblážoval nebo montoval do obrazů přímo s dětským údivem a nepředpojatostí pohledu. Strojky, bagry a kombajny nazírá jako živé zoomorfní organismy, které na jeho obrazech a kresbách ukusují hlinu a polykají obilí; sestavuje ptákostryje, koňostryje a stroje-slepice. Ty všechny vyrůstají z dětské představitivosti plné humoru. Je ovšem přirozené, že právě v šedesátých letech, kdy v umění vládli pop-art, nový realismus a neodadaismus, smysl pro technickou civilizaci, sestavoval Ochrymčuk také pod jejich vlivem asambláže a montáže ze slévárenských forem, z částí hudebních nástrojů, z dětských hraček, koleček od kočárků a z kuchyňského nádobí.

V sedmdesátých letech přešel ke kolážím, které skládal tak, že na plochu rozčtveřekovanou do podoby rastru, který ovšem místy zhušťuje nebo vynechává, nalepuje vystřihovánky z časopisu ABC mladých techniků. Rastr mu zpočátku poskytla školní podložka do sešitů, všeobecně známá jako lenoch. A když si vymyslel jméno pro dětsky důvěrně známého, kterého nazval LOB (Leonid Ochrymčuk Brno), potvrdil tím jen silnou determinovanost svého umění světem dětských her, dětské fantazie a radosti třeba nad vystřihovánkami miniaturních aut, lokomotiv, letadel a balonů. LOB připomene ovšem i malíře Jeana Dubuffeta, který dal svému průvodci již předtím jméno Hourloup. Patrně také pro vysokou míru pochopení pro dětský svět a pro dětskou fantazii se Ochrymčuk stal v roce 1972 členem redakční rady časopisu Estetická výchova a zároveň odborným asistentem na katedře estetické výchovy Pedagogické fakulty UJEP v Brně, kde byl jmenován v roce 1982 docentem a v roce 1988 profesorem.

J. SEDLÁR